

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Бойчевська І.Б.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини*

Іншомовна комунікативна компетентність постійно знаходиться у фокусі уваги багатьох дослідників. Вчені розглядають іншомовну компетентність як багатоаспектне явище і висвітлюють його сутність і структуру (А. Андрієнко, Г. Архіпова, Н. Гез, С. Козак, О. Павленко, Н. Пруднікова, Ю. Федоренко), професійну спрямованість (Е. Клименко, Л. Ковальчук, О. Павленко, М. Прадівляний, Н. Пруднікова), вказують на особливості набуття іншомовної комунікативної компетентності у мовних та немовних ВНЗ (Е. Шубін, Є. Пасова, С. Тер-Мінасова, Л. Щерба).

У наукових джерелах іншомовна комунікативна компетентність розглядається як здатність здійснювати мовленнєву діяльність через реалізацію комунікативної, мовленнєвої поведінки на основі фонологічних, лексико-граматичних, соціологічних і країнознавчих знань та навичок відповідно до різноманітних завдань і ситуацій спілкування. Дослідники стверджують, іншомовна комунікативна компетентність засвідчує необхідний рівень сформованості досвіду міжособистісної взаємодії, що гарантує ефективне та успішне функціонування в полікультурному суспільстві [1, с. 13], дає змогу створювати позитивний настрій спілкування для комунікантів, обирати комунікативно цілеспрямовані способи вербальної та невербальної поведінки на основі знань про науку та культуру інших народів у межах полілогу культур. Іншомовну комунікативну компетентність також розуміють як здатність розпізнавати контекстуальну доречність мовних одиниць для реалізації

когнітивної та комунікативної функцій [2, с. 18]. Відомо, що іншомовна комунікативна компетентність складається із певних компонентів: лінгвістичного (лексичні, фонологічна, синтаксичні знання і вміння та інші параметри мови як системи), соціолінгвістичного (соціокультурні умови користування мовою, соціальні конвенції, такі як: правила ввічливості, норми, які регулюють стосунки між поколіннями, статями, класами) та прагматичного (функціональне вживання лінгвістичних засобів).

На формування комунікативної компетентності студента при вивченні другої іноземної мови впливає низка факторів. Основними є внутрішні та зовнішні фактори. До внутрішніх відносяться: мотиваційна сфера; внутрішня позиція особистості; розвиток та становлення “Я” та почуття ідентичності особистості. До зовнішніх факторів відносяться соціальні умови: суспільство, в якому вживається конкретна мова, його соціальна структура, різниця між носіями мови у віці, соціальному статусі, рівні культури та освіти, місці проживання. Внутрішні та зовнішні фактори взаємопов’язані, зовнішні залежать від внутрішніх і навпаки [6, с. 25].

Формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів закладів вищої освіти при вивченні як першої, так і другої іноземної мови, на сучасному етапі розвитку світової спільноти слід розглядати як обов’язкову складову загальної фахової підготовки. Професійно спрямована комунікативна компетентність - сукупність знань та вмінь, необхідних для виконання професійних обов’язків. Її особливістю є зв’язок із професійною свідомістю, професійними цінностями та ідеалами, оскільки йдеться про ступінь сформованості професійного рівня, стилю професійного спілкування у різних соціально-рольових ситуаціях. Набуття іншомовної професійно спрямованої компетентності з другої іноземної мови дозволить майбутньому фахівцеві виконувати різні види робіт з оригінальною літературою зі спеціальності, а саме: розуміти зміст, вміти отримати необхідну інформацію, перекласти або реферувати необхідний матеріал; мати навички діалогічного мовлення, володіти зв’язним монологічним мовленням тощо[5].

Для забезпечення ефективності процесу формування іншомовної комунікативної компетентності при вивченні другої іноземної мови доцільно розробляти нові методологічні підходи й визначати педагогічні умови їх реалізації [3]. Одним з видів навчальних матеріалів, які сприяють ефективному оволодінню другої іноземної мови та формуванню іншомовної комунікативної компетентності, є автентичні тексти, оскільки автентичність текстів забезпечує природність їх лексичного наповнення, реальні мовні засоби, що їх використовують носії мови, оригінальність слово використання [4].

Отже, іншомовна комунікативна компетентність є інтегральною характеристикою професійної діяльності і передбачає як діяльнісну складову, так і комунікативну. Іншомовна комунікативна компетентність студентів складається із сукупності ключових компетенцій: лінгвістичної, дискурсивної, соціокультурної, прагматичної, лінгвопрофесійної.

Література:

1. Вольфовська Т. Комунікативна компетентність молоді як одна з передумов досягнення життєвої мети / Т.Вольфовська // Шлях освіти. – 2001. – №3. – С. 13–16., с. 13
2. Гез Н.И. Формирование коммуникативной компетенции как объект зарубежных методических исследований / Н.И. Гез // Иностранные языки в школе. – 1985. – №2. – С. 17–24.
3. Гешко Н.Я. Формування іншомовної комунікативної компетенції у студентів-медиків Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/8_NMIW_2014/Philologia/1_162679.doc.htm
4. Єременко І.І. Автентичні тексти як ефективний засіб формування іншомовної особистості студента [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.psyh.kiev.ua/Єременко_І.І._Автентичні_тексти_як_ефективний_засіб_формування_іншомовної_особистості_студента].
5. Ключко В.І., Прадівляний М.Г. Формування професійно спрямованої іншомовної компетентності фахівців технічних та економічних спеціальностей засобами сучасних інформаційних технологій: Монографія/ В.І. Ключко, М.Г. Прадівляний. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 186 с.
6. Canal M. From communicative competence to communicative language pedagogy / M. Canal // Richards J. and Schmidt R., (eds.) Language and Communication. – London: Longman, 1983. – P. 2 – 27.